

Dosarul nr. 3ra-563/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (V. Buhnaci)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, V. Cotorobai, M. Anton)

ÎNCHEIERE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de către Țeruș Viorica,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată
depusă de către Țeruș Viorica împotriva Penitenciarului nr. 9 – Pruncul al
Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova
și Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii
Moldova, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la
încasarea indemnizației pe perioada concediului parțial plătit de îngrijire a copilului,
împotriva deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
admis apelul depus de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului
Justiției al Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din 01 decembrie 2017 a
Judecătoria Chișinău, sediul Central și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii
ca neîntemeiată

c o n s t a t ă:

La 19 aprilie 2017, Țeruș Viorica a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Penitenciarului nr. 9 – Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare cu privire la
încasarea indemnizației pe perioada concediului parțial plătit de îngrijire a copilului.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în baza ordinului nr. 442 din 18
noiembrie 2009 al Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a fost angajată în funcția
de specialist, psiholog al serviciului activitate educativă, psihologică și asistență socială
al Penitenciarului nr. 9 – Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare.

La XXXXX s-a născut fiica XXXXX, fapt ce se confirmă prin certificatul de
naștere Seria XXXXX nr. XXXXX din 10 februarie 2015 eliberat de către Oficiul Stării
Civile XXXXX.

A susținut că în baza ordinului nr. 215-ef din 15 iulie 2015 al Departamentului
Instituțiilor Penitenciare, emis în conformitate cu prevederile Codului muncii, Legii cu
privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996 și Regulamentului cu
privire la satisfacerea serviciului de către colaboratorii sistemului penitenciar al
Ministrului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 14 octombrie 1997,
(în vigoare până la 16 mai 2018), i s-a acordat concediu parțial plătit pentru îngrijirea

copilului conform pct. 81 lit. b) din Regulamentul nominalizat, începând cu 02 iulie 2015 până la 10 februarie 2018.

A notat reclamanta că conform art. 5 alin. (1) și (3) din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996, (în vigoare până la 16 mai 2018), Departamentul instituțiilor penitenciare este organul central de specialitate, cu statut de subdiviziune independentă, al Ministrului Justiției. Conducerea Departamentului se efectuează de către directorul general numit în funcție de Colegiul Ministrului Justiției. Departamentul instituțiilor penitenciare este persoană juridică, are conturi trezoreriale, precum și conturi valutare, ștampilă cu stema de stat și propria denumire.

Totodată, potrivit art. 6 alin. (8) din aceeași Lege, instituțiile penitenciare sunt persoane juridice de drept public, au ștampilă cu stema de stat, conturi trezoreriale, precum și conturi valutare (cu autorizația Ministerului Finanțelor), iar penitenciarele dislocate în municipiul Bender – și conturi bancare.

Reieșind din prevederile art. 7 alin. (1) din Legea cu privire la sistemul penitenciar, finanțarea sistemului penitenciar se face cu destinație specială de la bugetul de stat, prin Departamentul instituțiilor penitenciare, în baza normativelor aprobate de Guvern, mijloacele indicând-se la o poziție distinctă în bugetul de stat, precum și pe contul mijloacelor obținute din activitatea de producție și al altor mijloace speciale.

Iar, din dispozițiile art. 28 alin. (1) din Legea enunțată supra, colaboratorii sistemului penitenciar sunt asigurați material de către stat: beneficiază de salariu, drepturi de hrană și de drepturi de echipament, pe contul mijloacelor bugetului de stat.

Consideră reclamanta că potrivit prevederilor legale sus-citate, salariații penitenciarului beneficiază de indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

Astfel, conform art. 18 alin. (1) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004, asiguratul care se află în concediul pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani la toate unitățile în care desfășoară activități are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului de la data acordării concediului și până la vârsta de 3 ani a copilului.

Potrivit art. 30 alin. (1) și (3) din Legea nr. 1036 din 17 decembrie 1996, (în vigoare până la 16 mai 2018), concediul de maternitate, inclusiv pentru soția colaboratorului sistemului penitenciar care se află la întreținerea acestuia, concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârstă de 3 ani, concediul pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 10 ani și concediul pentru îngrijirea copilului în vârstă de până la 18 ani care suferă de maladie oncologică sau cu dizabilitate pentru afecțiuni intercurrente se acordă conform dispozițiilor generale.

Indemnizațiile acordate pentru perioada aflării în concediile prevăzute la alin. (1) se plătesc la locul de serviciu al colaboratorului sistemului penitenciar din bugetul de stat.

A reținut reclamanta că la 09 iunie 2016, administrația Penitenciarului nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, i-a comunicat că nu este în drept să-i achite indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului din motiv că garanțiile sociale pentru colaboratorii sistemului penitenciar sunt prevăzute de Capitolul VI al Legii nr. 1036 din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar și sunt achitate din contul bugetului de stat. Colaboratorii sistemului penitenciar, potrivit legislației în domeniul

asigurărilor sociale, nu au obligația de a contribui la bugetul asigurărilor sociale de stat și respectiv nu au calitatea de asigurat, pentru a beneficia de garanții sociale acordate prin intermediul acestui buget.

Astfel, administrația Penitenciarului nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare ia recomandat să se adreseze la Casa Națională de Asigurări Sociale pentru a primi indemnizația pe perioada acordării concediului parțial până la împlinirea copilului a vârstei de 3 ani ca persoană neasigurată, pe când ea conform Legii cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996, (în vigoare până la 16 mai 2018), este asigurată din contul bugetului de stat.

A menționat reclamanta că pârâtul Penitenciarul nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, deși i-a acordat concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului începând cu 02 iulie 2015, totuși nici până în prezent nu i-a achitat indemnizația pe perioada acordării concediului parțial până la împlinirea copilului a vârstei de 3 ani.

La 07 martie 2017, s-a adresat cu cerere prealabilă către Penitenciarul nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, solicitând achitarea indemnizației în mărime de 30% din salariul său mediu pe perioada acordării concediului parțial până la împlinirea copilului XXXXX a vârstei de 3 ani, începând cu 08 iunie 2015 până la 10 februarie 2018; calcularea și achitarea din contul bugetului de stat a datoriei la plata indemnizației pe perioada de la 08 iunie 2015 până în prezent de către Penitenciarul nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în beneficiul său, cu achitarea în fiecare lună a indemnizației lunare pe perioada concediului parțial plătit acordat de către Penitenciarul nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în beneficiul său în legătură cu îngrijirea copilului minor XXXXX, a.n. XXXXX, începând cu data adresării cu cererea respectivă până la 10 februarie 2018.

Prin răspunsul nr. 8Ț1/17 din 27 martie 2017, Penitenciarul nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare i-a comunicat că conform art. 30 din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996, (în vigoare până la 16 mai 2018), ea beneficiază de concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani de la locul de serviciu, începând cu data de 12 august 2016, când a fost publicată Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 135 din 21 iulie 2016 în Monitorul Oficial nr. 256-264, și a intrat în vigoare.

A invocat că deși prin răspunsul nr. 8Ț1/17 din 27 martie 2017, pârâtul a recunoscut cererea prealabilă în partea ce ține de dreptul ei la plata indemnizației pe perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani la locul de serviciu, începând cu 12 august 2016 până la 10 februarie 2018, totuși nu-i recunoaște dreptul la plata indemnizației pe perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani la locul de serviciu, începând cu 02 iulie 2015 până la 12 august 2016.

Potrivit adeverinței Penitenciarului nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare cu privire la salariu și alte venituri pentru anul 2014, până la concediul de maternitate, ea a obținut un venit din salariu pe 12 luni în mărime totală de 76.932,11 lei, având în vedere faptul că salariul său mediu lunar a constituit suma de 6.411 lei.

A reiterat reclamanta că potrivit art. 18 alin. (6) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004, (până la modificările și completările efectuate prin Legea nr. 311 din 30

noiembrie 2018), cuantumul lunar al indemnizației pentru creșterea copilului constituie 30% din baza de calcul stabilită la art. 7, dar nu mai puțin de 540 de lei pentru fiecare copil.

Conform art. 7 alin. (2) din aceeași Lege, baza de calcul al indemnizației de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin.(1) lit. f), o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care au fost calculate contribuții individuale de asigurări sociale. Lunile calendaristice ale concediului prenatal se substituie cu același număr de luni calendaristice imediat premergătoare perioadei incluse în calcul.

La fel, a menționat reclamanta că Penitenciarul nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare face parte din sistemul penitenciar, situație ce cade sub incidența art. 4 alin. (1¹) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 08 iulie 1999, care stipulează că, în sistemul public, sunt asigurate obligatoriu, prin efectul legii militarii care îndeplinesc serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ofițerii de protecție și colaboratorii organelor securității statului și Centrului Național Anticorupție.

Prin urmare, persoanele care activează în sistemul penitenciar în sistemul public sunt asigurate obligatoriu prin efectul legii.

Respectiv, este în drept să pretindă de la pârât plata indemnizației lunare în mărime de 30% din salariul său mediu de 6.411 lei, echivalentul sumei de 1.923,30 de lei, începând cu 02 iulie 2015 până la data adresării în judecată.

În contextul expus, a solicitat reclamanta Țeruș Viorica admiterea acțiunii, încasarea din contul Penitenciarului nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în beneficiul său a indemnizației lunare în mărime de 30% din salariul său mediu lunar ce constituie 1.923,30 de lei pe perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului XXXXX, a.n. XXXXX, începând cu 02 iulie 2015 până la data depunerii cererii de chemare în judecată, ce constituie 41.480 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat și cheltuielile de asistență juridică.

Pe parcursul examinării cauzei, și anume la 12 septembrie 2017, reclamanta Țeruș Viorica și-a concretizat pretențiile din acțiune, solicitând încasarea din contul Penitenciarului nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în beneficiul său a indemnizației lunare în mărime de 30% din salariul său mediu lunar ce constituie 1.923,30 de lei pe perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului XXXXX, a.n. XXXXX, începând cu 02 iulie 2015 până la data depunerii cererii de chemare în judecată, ce constituie 41.480 de lei; a diferenței indemnizației lunare neachitate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu 02 iulie 2015 până la 12 august 2016 și a diferenței indemnizației lunare neachitate de către pârâtul Penitenciarul nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în sumă de 3.654,17 lei, pentru fiecare lună, începând cu 12 august 2016 până la 12 septembrie 2017, precum și a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat și cheltuielile de asistență juridică.

Suplimentar a indicat că din adeverința nr. Adr – 151/17 din 17 februarie 2017 eliberată de către Casa Națională de Asigurări Sociale, rezultă că la situația din data de 14 februarie 2017, ea a beneficiat de indemnizație unică la nașterea copilului XXXXX, a.n. XXXXX, în mărime de 3.100 de lei și de indemnizație lunare pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 1,5 ani, de la 08 iunie 2015 până la 30 iunie 2015.

în mărime de 306,67 de lei; de la 01 iulie 2015 – 30 septembrie 2015 în mărime de 400 de lei lunar; de la 01 octombrie 2015 – 31 iulie 2016 în mărime de 440 de lei lunar și de la 01 august 2016 – 10 august 2016 în mărime de 174,19 lei.

A reținut că după depunerea cererii de chemare în judecată pârâtul i-a achitat indemnizația lunară în mărime de 1.642,21 lei pentru perioada începând cu 12 august 2016 când a fost publicată Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 135 din 21 iulie 2016 în Monitorul Oficial nr. 256-264, prin care a fost modificat art. 30 alin. (1) și (3) din Legea nr. 1036 din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar, rămânând neachitată indemnizația pe perioada de 11 august 2016 și a diferenței indemnizației neachitate de către Casa Națională de Asigurări Sociale pe perioada 08 iunie 2015 – 10 august 2016.

Consideră reclamanta că pârâtul incorect a calculat și achitat pentru ziua de 11 august 2016, urmând să-i fie achitată indemnizația în mărime de 62,04 lei, iar pentru perioada 12 august 2016 – 12 septembrie 2017 diferența indemnizației lunare neachitate, constituind 281,09 lei în fiecare lună, în total pentru perioada de 13 luni – 3.654,17 lei.

Astfel, diferența indemnizației neachitate de către pârât în perioada de la 12 august 2016 – 12 septembrie 2017, inclusiv, constituie 3.654,17 lei.

Prin încheierea din 13 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin încheierea din 13 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, a fost atras în proces în calitate de copârât Departamentul Instituțiilor Penitenciare.

Prin hotărârea din 01 decembrie 2017, a Judecătorei Chișinău, sediul Central, acțiunea a fost admisă parțial, și s-a obligat Penitenciarul nr. 9 – Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare să-i recalculeze și să-i achite Vioricăi Țeruș diferența indemnizației lunare neachitate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu 02 iulie 2015 până la 12 august 2016, calculată din salariul mediu a Vioricăi Țeruș ce constituie 1.642,21 de lei pe perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului, după cum urmează: 02 iulie 2015 – 30 septembrie 2015 în mărime de 1.242,21 de lei lunar; 01 octombrie 2015 – 31 iulie 2016 în mărime de 1.202,21 de lei lunar; 01 august 2016 - 12 august 2016 în sumă de 440,88 de lei, în rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. S-a încasat din contul Penitenciarul nr. 9 – Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în beneficiul Vioricăi Țeruș suma de 1.500 de lei cheltuieli de asistență juridică.

Prima instanță a stabilit că Țeruș Viorica a depus în termen atât cererea de chemare în judecată, cât și cererea prealabilă din 07 martie 2017 din considerentul că prin răspunsul din 27 martie 2017, pârâtul Penitenciarul nr. 9 – Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare prin răspunsul său din 27 martie 2017, a respins cererea reclamantei fără a invoca tardivitatea acesteia.

Or, odată ce pârâtul a oferit răspuns în fond asupra cererii prelabile și nu a invocat omiterea termenului de depunere a cererii, se consideră că aceasta a fost depusă în termen, iar autoritatea publică la momentul contestării refuzului în instanță nu mai este în drept să invoce tardivitatea depunerii cererii prelabile.

Totodată, prima instanță, cu trimitere la prevederile art. 41 lit. d) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 08 iulie 1999, art. 5 alin. (1) lit. f) și art.

18 alin. (1) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004, a indicat că asigurații din sistemul public au dreptul la indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, iar potrivit pct. 4 lit. b) din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002, familiile cu copii beneficiază de indemnizație lunară pentru creșterea/îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani – în cazul persoanelor asigurate.

La fel, a mai menționat prima instanță, că art. 124 alin. (2) din Codul muncii, expres stipulează că, în baza unei cereri scrise, persoanelor asigurate indicate la alin. (1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârstă de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Totodată, din dispozițiile art. 4 alin. (2) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 08 iulie 1999, rezultă că, în sistemul public, sunt asigurate obligatoriu, prin efectul legii persoana care desfășoară activitate în funcție electivă sau este numită la nivelul autorității executive, legislative sau judecătorești, pe durata mandatului, ale cărei drepturi și obligații sunt asimilate, în condițiile prezentei legi, cu cele ale persoanei prevăzute la pct. 1).

Astfel, a concluzionat prima instanță că reclamanta Viorica Țeruș, fiind colaborator al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, prin efectul legii, este asigurată în sistemul public obligatoriu, respectiv, pretenția acesteia referitor la obligarea pârâtului de ai achita diferența indemnizației lunare neachitate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu 02 iulie 2015 până la 12 august 2016, este întemeiată.

Totodată, prima instanță a conchis că diferența indemnizației lunare neachitate de către Casa Națională de Asigurări Sociale urmează a fi calculată începând cu 02 iulie 2015, data emiterii ordinului Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 215 ef din 15 iulie 2015 privind acordarea concediului parțial plătit Vioricăi Țeruș pentru îngrijirea copilului (f.d. 14), și nu de la 08 iunie 2015, după cum a indicat reclamanta.

Referitor la pretențiile reclamantei privind încasarea din contul Penitenciarului nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în beneficiul său a indemnizației lunare în mărime de 30% din salariul mediu lunar, ce constituie 1.923,30 de lei pe perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului XXXXX, a.n. XXXXX, începând cu 02 iulie 2015 până la 10 februarie 2018, precum și a diferenței indemnizației lunare neachitate de către pârâtul Penitenciarul nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în sumă de 3.654,17 lei, pentru fiecare lună, începând cu 12 august 2016 până la 12 septembrie 2017, prima instanță a notat că potrivit art. 30 alin. (1)-(3) din Legea nr. 1036 din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar, în vigoare la acel moment, concediul de maternitate, inclusiv pentru soția colaboratorului sistemului penitenciar care se află la întreținerea acestuia, concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârstă de 3 ani, se acordă conform dispozițiilor generale.

Baza de calcul și quantumul indemnizațiilor acordate pentru perioada aflării în concediile prevăzute la alin. (1) se stabilesc în modul și condițiile prevăzute de Legea nr.289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă

și alte prestații de asigurări sociale, similar persoanelor asigurate. Indemnizațiile acordate pentru perioada aflării în concediile prevăzute la alin. (1) se plătesc la locul de serviciu al colaboratorului sistemului penitenciar din bugetul de stat.

Conform art. 7 alin. (1) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004, în vigoare la acel moment, baza de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin.(1) lit. a), b), d) și g) și art.15 alin. (1) lit. a) o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, venit din care au fost calculate contribuții individuale de asigurări sociale.

Iar, reieșind din prevederile art. 18 alin. (6) din aceeași Lege, cuantumului lunar al indemnizației pentru creșterea copilului constituie 30% din baza de calcul stabilită la art.7, dar nu mai puțin de 540 de lei pentru fiecare copil.

În acest context, a concluzionat prima instanță că fiind neîntemeiat argumentul reclamantei potrivit căruia ea este în drept să beneficieze de indemnizația lunară în mărime de 30% din salariul mediu lunar de 1.923,30 de lei pe perioada acordării concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani de la locul de serviciu, începând cu 02 iulie 2015 – 10 februarie 2018 și a diferenței indemnizației lunare neachitate de către pârât în sumă de 3.654,17 lei, pentru fiecare lună, începând cu data de 12 august 2016, când a fost publicată Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 135 din 21 iulie 2016 în Monitorul Oficial nr. 256-264, și a intrat în vigoare.

Or, potrivit certificatului cu privire la salariul lunar și alte venituri nr. 179 din 24 octombrie 2017, eliberat de către contabilitatea Penitenciarului nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, venitul mediu lunar (salariul brut) a Vioricăi Țeruș pe 12 luni anterioare producerii riscului asigurat a constituit suma de 65.688,36 de lei, respectiv mărimea indemnizației lunare ce urmează a fi achitată reclamantei constituie 1.642,21 de lei ($65.688,36 \text{ de lei} \div 12 \text{ luni} = 5.473,03 \text{ lei} \times 30\%$).

Prin decizia din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare, s-a casat hotărârea din 01 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii ca fiind depusă tardiv.

Prin decizia din 15 august 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de către Viorica Țeruș, s-a casat decizia din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul depus de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare, s-a casat hotărârea din 01 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii, ca neîntemeiată.

Instanța de apel și-a întemeiat decizia prin faptul că reclamanta Viorica Țeruș până la data de 12 august 2016 era persoană neasigurată, iar după această perioadă a devenit asigurată.

Totodată, a stabilit instanța de apel că reieșind din adeverința nr. Adr – 151/17 din 17 februarie 2017 eliberată de către Casa Națională de Asigurări Sociale, la situația din data de 14 februarie 2017, Viorica Țeruș deja a beneficiat de plata indemnizației unice la nașterea copilului XXXXX, a.n. XXXXX, în mărime de 3.100 de lei și a

indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 1,5 ani, achitate de către Casa Națională de Asigurări Sociale începând cu 08 iunie 2015 până la 30 iunie 2015 în mărime de 306,67 de lei, de la 01 iulie 2015 – 30 septembrie 2015 în mărime de 400 de lei lunar, de la 01 octombrie 2015 – 31 iulie 2016 în mărime de 440 de lei lunar și de la 01 august 2016 – 10 august 2016 în mărime de 174,19 lei.

Respectiv, reclamanta Viorica Țeruș nu mai poate beneficia repetat de plata indemnizațiilor nominalizate din contul angajatorului, deoarece și-a realizat dreptul încălcat prin primirea acestor indemnizații din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale.

La 15 martie 2019, Țeruș Viorica a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 01 decembrie 2017, a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

În susținerea recursului Țeruș Viorica a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

La 03 aprilie 2019, în adresa Penitenciarului nr. 9 – Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, Departamentului Instituțiilor Penitenciare și Casei Naționale de Asigurări Sociale au fost expediate copiile recursului depus de către Țeruș Viorica, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor.

La 19 aprilie 2019, Administrația Națională a Penitenciarelor a depus referință, solicitând să fie declarat inadmisibil recursul depus de către Țeruș Viorica, cu menținerea deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, pe care o consideră legală și întemeiată, invocând că instanța de apel a verificat minuțios toate circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea justă a prezentei spețe, dând o apreciere corectă suportului probatoriu al cauzei.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile și obiecțiile din referința depusă, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de către Țeruș Viorica este inadmisibil, din motivele ce succed.

În debut, Colegiul învederează că, în data de 01 aprilie 2019 a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, fapt ce rezultă din art. 257 alin. (1) al acesteia.

Conform art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171.

Potrivit art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului aliniat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Prin urmare, condițiile de admisibilitate a recursurilor declarate împotriva deciziilor pronunțate de curțile de apel, în calitate de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel, în cauzele de contencios administrativ, vor fi verificate

prin prisma normelor în vigoare până la intrarea în vigoare a Codului administrativ, și respectiv încă valabile la momentul depunerii cererii de recurs.

Astfel, conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa reprezentantului recurenteii Țeruș Viorica – avocatul Boubătrân Tamara, la 22 ianuarie 2019, recepționată de către ultima tot în aceeași zi – 22 ianuarie 2019, ora 19:49 (f.d. 209, 230).

În această ordine de idei, se constată, că în speță, calea de atac a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 15 martie 2019.

Totodată, în conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate.

Or, conform prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

Analizând cuprinsul cererii de recurs depusă de către Țeruș Viorica, completul de admisibilitate evocă faptul că argumentele invocate în recurs, în esență, sunt similare explicațiilor date de către reprezentantul recurenteii – Boubătrân Tamara în cadrul ședinței instanței de apel, asupra cărora Curtea de Apel Chișinău s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

Prin urmare, acestea nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate, deoarece recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că recurenta nu a evidențiat în cererea sa de recurs, formulată în memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la reiterarea unor circumstanțe care au fost supuse examinării în ordine de apel.

În acest sens, urmează a se evidenția faptul că nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsesc în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului.

Mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma art. 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului depus, deoarece Țeruș Viorica nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel.

Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurenteii cu soluția dată de către instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de depunere a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (cauza Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67).

La acest capitol instanța de recurs reține că recursul depus de către Țeruș Viorica nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că prezenta cerere de recurs a fost depusă după ce Țeruș Viorica a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurenteii i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzită combinat cu dreptul la un recurs efectiv.

De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și a interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a declara recursul depus de către Țeruș Viorica împotriva deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 195 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de către Țeruș Viorica împotriva deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh